

MUHAMMED BİLAL NÂDİR HAZRETLERİNİN HAYATI VE YAZDIĞI ESERLERİ

Muhammed Bilal Nâdir Hazretleri; Gaziantep'in İslâhiye Kazası Erikli Belen (yeni adı Kuzuluk) köyünde 1895 yılında dünyâya gelmiştir. Doğduğunda, babası Abdullah Efendi, çocuğunun hayırlı olması için yedi gün üst üste her gün bir koç kestirip Mevlid-i Şerif okutur. Zamanın en meşhur âlimlerine dualar yaptırır ve o âlimlere:

- Çocuğun ismini ne koyalım? diye sorar. Onlar da:

- Peygamberimiz Sallallâhu aleyhi ve sellem'in ve müezzininin ismi olsun derler ve ismini "Muhammed Bilal" koyarlar.

Muhammed Bilal Nâdir Hazretleri, 15 yaşlarında iken babası Abdullah Efendi vefat edince, o yaşta evin geçimini kendisi üstlenir.

Daha sonra Eşerefoğlu Rûmî Hazretlerinin yazmış olduğu Müzzekk'in-Nüfûs adlı kitap eline geçer. Bu kitap tarikattan bahseder. Bu kitabı okur, onunla amel eder ve bir yandan da şeyh aramaya başlar. Gaziantep ve çevresinde, Suriye de dâhil çok sayıda şeyhin yanına gider. Böylece on dört şeyh görür. Bunların on ikisinde Müzzekk'in-Nüfûs kitabında anlatılan hakiki şeyhlerin vasıflarını göremez. Sâdece iki tanesinin hakikat üzere olduğunu görür. Bunlar Kahramanmaraş'ta bulunan Nakşi şeyhi Âbid Efendi ve Kâdiri Şeyhi Hafız Ali Efendidir.

Önce Nakşi Şeyhi Abid Efendi'den ders alır. Bir müddet bu şekilde devam eder. Kendisi müridmiş gibi şeyhinin hizmetini görür. Şeyhiymiş gibi de şeyhinin müşkülünü halleder. Bunun üzerine Abid Efendi kendisine: "Ben senin hâlini çeviremiyorum, sen başka bir çaresine bak" der. Böylece oradan ayrılır ve Hulefâ-i Kâdirî'den Şeyh Hafız Ali Efendiye gider. O şeyh, kendisine gördüğü rüyaları ve başından geçen halleri sorar ve bu şekilde uzun süre sohbet ederler. Bu sohbetin sonunda Şeyh Hafız Ali Efendi, kendisine der ki:

- Ben sana ders veremem. Senin gibiler nâdiren yetişir. Senin hâlin Üveysî'dir. Sen, Veysel Karani'nin şeyhsiz yetiştiği gibi yetişeceksin. Peygamberimiz Sallallâhu aleyhi ve sellem onu kendisini hiç görmediği halde şeyhsiz yetiştirdi. Her yüz yılda bir aynı Veysel Karani gibi Peygamber Efendimizin ruhanî yardımı ile müceddid yetişir. Bunlara

üveysî derler. Sen de bunlardan birisin. Evine git, çalış, Allah'ü Teâlâ sana verecektir.

Bu hususta Resûlullah Sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ مِائَةِ سَنَةٍ مَنْ يُجَدِّدُ أَمْرَ دِينِهَا (د ط ب ك ق عن ابى هريرة)

"Şüphesiz Allah'ü Teâlâ, bu ümmete her yüz yılın başında bir zât gönderir. Bu kimse, din işlerini yenileyip tazeler (itikâdi ve ameli hususlardaki yanlışlıkları düzeltir)."¹

Muhammed Bilal Nâdir Hazretleri, Şeyh Abdülkâdir Geylanî Hazretlerini, Nakşibend Muhammed Bahaeddîn Efendiyi ve Seyyid Ahmed Rufâi Hazretlerini rüyasında görür. Nakşibend Muhammed Bahaeddîn Efendi ve Seyyid Ahmed Rufai Hazretleri kendisine; "Şeyh arıyordun, işte sana şeyh" diyerek Abdulkâdir Geylânî Hazretlerini gösterirler. O da kendisine tebessüm ederek sağ elini uzatır. Bilal Nâdir Hazretleri de elini öper. Bu arada Abdulkâdir Geylânî Hazretleri sağ eliyle onun sağ elini tutar ve sol elini de onun göğsüne koyar ve "Müzekk'in-Nüfus kitabında çalıştığın çok güzel, bizim üçümüzde sana dâimâ yardımcısın. Sen bu üç tarikatın üçünden de ders verebilirsin" der ve nasıl çalışacağı ile ilgili bâzı sözler söyler. Böylece kendisine şeyhlik vazifesi verilmiş olur.

Bilal Nâdir Hazretleri, Peygamberimiz Sallallahu aleyhi ve sellem'in Hıra mağarasında çalıştığı gibi onu örnek alarak, yedi sene tuzsuz arpa ekmeği yiyip riyâzet ve mücâhede ile çalışmış ve kırk gün de çileye girmiştir.

Peygamberimiz Sallallâhu aleyhi ve sellem'in bu şekilde halktan uzaklaşıp ibâdete çekilmesine "İnzivâ", az yemenin adına "Riyâzet" ve nefsin arzularını terkedip nefsin hoşlanmadığı şeyleri yapmaya ve ibâdete çok çalışmaya da "Mücâhede" denir. İşte Muhammed Bilal Nâdir Hazretleri de bu şekilde uzun yıllar çalışarak Kâdirî Tarikatı'nın, Nâdirî kolunu kurmuştur.

Gaziantep, Kahramanmaraş, İslâhiye ve köylerinde on beş cami yaptırmış. Bu eserleri yaptırırken ne sergi ile, ne makbuz ile, ne de imâ ederek para toplamamıştır. Yapılan iftira ve şikâyetler üzerine istiklâl

¹ Sünen-i Ebû Dâvud, Melâhim 1; Taberânî, Mu'cem'ul Kebir, Hadis No: 1118.

mahkemelerinde 3 defa idam ile yargılanmış, 36 defa tevkif edilmiş, 54 defa nezârete alınmış ve 100'den fazla da ifade vermiştir. Daha sonra 1936 ile 1946 seneleri arasında 10 sene Giresun'a sürgün gitmiş, 1953 ile 1954 yılları arasında bir yıl hapis yatmış ve o günün şartlarında bin lira da ağır para cezası ödemiş, hapisten hemen sonra 1954 ile 1956 yılları arasında da 2 sene İstanbul'a sürgüne gönderilmiştir.

Sağlığının son senelerinde teyp ülkemizde yeni yeni yayılmaya başlamıştı. Vefatına kadar olan süre içerisinde 100 saat kadar vaaz bandı doldurmuştur. Cevâhir'ül-İslâm, Zuhuratiyye-i Geylâniyye, Hâzâ Kitab'ül-Hadis, Hulâsâ-i Tarikat, Ümm'ül-Hadis ve benzeri yazmış olduğu eserleri vardır.

Muhammed Bilal Nâdir Hazretlerinin Arapça ve Osmanlıca olarak yazdığı eserlerin bir kısmı, oğlu Muhammed Hilmi Kutlubay (d. 1936/ö. 1999) Hazretleri tarafından bastırılıp yayımlanmıştır. Daha sonra bastırılmamış olan diğer eserleri de aynı şekilde tercüme edilerek tarafımızdan düzenlenip yayımlanmış ve yayımlanmaya da devam edilmektedir. Bu şekilde şu ana kadar 25 adet eser basılmıştır.

İşte bu tefsir de, Hanefi âlimi olan Muhammed Bilal Nâdir Hazretlerinin kendi zamanında bastıramadığı eserlerinden biridir. Bu yazdığı tefsiri, tam olarak bitiremeden vefât etmiştir. Biz de bu yarım kalan çalışmasını; Ehl-i Sünnet âlimleri tarafından yazılmış olan eserlerden de istifâde ederek basıma hazır hale getirdik.

Muhammed Bilal Nâdir Hazretleri, 1969 senesi Aralık ayının 22'yi 23'e bağlayan gece, Gaziantep'in Çarpın (yeni adı Işıklı) köyünde Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Türbesi, Nurdağı ilçesinin Hamidiye köyündedir.